

Magyar könyvtárak Jugoszláviában

Mintegy félezer gyermek- és ifjúsági kötetből különböző szaktudományok kézikönyveiből és házi kertekkel foglalkozó, a közelmúltban megjelent mezőgazdasági szakkönyvekből rendez kiállításokat a közeljövőben a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése a horvátországi Magyarok Szövetségének felkérésére Jugoszláviában. Az első könyvtárát március 10-én nyílik Vörösmarton.

Több külföldi fogyasztási cikk

Minden eddiginél több divattinget, eredeti márkás farmernadrágot, cipőt, bőrkabátot és szafarikat, valamint ajándékruát importáltak ezekben a hetekben a Konszumer Kültüreskedelmi Vállalat.

Színpad, legföljebb két személyre

Kopogtak a Juhász Gyula Művelődési Központ irodájának ajtáin. Két színész lépett be, Koltai János és Timár Béla. Udvariassan köszöntek, bemutatkoztak: jöttünk az előadóestrel Könyv-készítésként nálunk, Timár Bélánál egy gitár. Lepakoltak, aztán — kötelező kávé, Márka vagy Cola és bájsevegés nélkül — felmentek a színpadra. Megnézték a főcímet és megnézték letről, méricskéltek szélét-hosszát. Kipróbálták a reflektorokat. Aztán az ismeretlenekből a színpadon felhalmozott fehér kockákból, egy esztalóból, terfőtől, néhány székkel és cserepes virágokból — színpadképet varázsoltak. A „művész urak” cipeltek a székeket, forgatták a virágcserepeket. Koltai János odaszólt a statisztáló újságíróknak:

— Az volt a kérdése, mit jelent nekünk egy előadóest? Hát figyeljen: ezt! Aztán persze a műsort. Nézze meg! Mert a többi, az esztétizálás, magyarázat, túró!

Nemsokára — telt ház előtt — megkezdődött az előadóest, „Ember!... Ez gyönyörű” címmel. Afféle kétszemélyes színpad. Külön-külön beszéltek, dialógusok hangoztak el, énekeltek és együtt. Amiről pedig mindez szólt: két ember (saját bevallásuk szerint nagyon jó barátok, megegyező ízléssel) világképének-világénekeinek, egész univerzumának felvillantása. Nézetek, emberiségéről, politikáról, szerelemről, hitről, — irodalmi alkotásokba és zenébe ágyazva.

— A válasz a miérte ezerré lehet — mondják. — Kevés színház, sok színész. Nem jut mindenkinek főszerep, így vélik ambícióikat kiélhethetőnek. Anyagi okok. Egyéneskedés. Meg a többi. Nekünk külön mániánk, hogy saját izlésünk szerinti összeállításban igyekezzünk felmutatni az életet, a maga sokszínűségében, ahogyan mi látjuk és érezzük. Kettén.

Nagy Attila egyedül járja az ország művelődési házait. Szegeden az elmúlt hét péntekjén, a November 7. Művelődési Központban mutatotta be „Élni az embernek kevés” című műsorát.

— Magyarországon ma sohasem látott kultusza van a vers- és prózamondásnak — kezdte. — Annnyiban számít ez reneszánszunknak, hogy a két világháború között a művé-

Porszemsirató játék

Magyarországi Sütő-bemutatóra készül a Kisszínház

„Porszemsirató játékomat vidámnak kereszteltem el. Talán ösztönös védekezés-ként. Hiszen emberi szokásunk: a visszafogott aggodalmat — mosolyba göngyölni” — írta Sütő András a Vidám sirató egy bolyongó porszemsirató című komédiájának marosvásárhelyi előadásának bevezetőjében a múlt év őszén. Majd így folytatta: „Akár egy maréknyi sós tengervíz: úgy merítettem e farsangi játék témáját a mezőség pangó vizeiből. Hogy ujjaim között a kortyintásnyi, üdítőnek látszó csillámlás szertefolyt: tenyereim maradt a só, a vidámságnak álcázott anyag keserű kicsapódása.”

Néhány hónappal a marosvásárhelyi ősbemutató után magyarországi bemutatóra készül a Szegedi Nemzeti Színház társulata. Sütő András komédiáját Léner Péter állítja színpadra. Ő mondja:

— Sütő András minden

próza írása és minden drámája filozofikus-költői világot tár elénk. Az a néző, aki megváltja jegyét egy Sütő-darab előadására, ezt tudja róla, ezt várja el a produkciótól. Most eddig kevésbé ismert arcát mutatja be. A Vidám sirató egy bolyongó porszemsirató című darab a paraszti komédia világába vezet el bennünket, de a komédia sajátos elemei között sem tagadja meg gondolati tisztaságát, filozofikus mondanivalóját. Mi elsődleges feladatunknak tekintjük, hogy a bemutatón és az azt követő estéken kellemes szórakozást nyújtsunk nézőinknek. Színes, mulatságos, dévaj estét. Természetesen az intellektuális betétek maradandó szellemi élményt is tartogatnak, hiszen Sütő ebben a darabjában is a komédia elemeit gondolati szálra fűzi. Mindezek ellenére hadd mondjam ki, elsőrendű feladatunk a szórakoztatás.

— Sütő András eddig nálunk megjelent műveiben különös, szinte archaikus nyelven fogalmaz. Mit jelentett ez a rendezőnek és a színészeknek a műhelymunka heteiben?

— Nem kis küzdelmet jelentett Sütő sajátos nyelvi anyagának birtokbavétele, amely egyúttal gondolkodásmódot, etikai tartást is kifejez. Sütő nemcsak szépen ír, de szépen is gondolkodik. Ennek a szövegnek rögzítése és interpretálása már önmagában is valami művészi stílizáltságot feltételez. Az író ezzel éri el, hogy csak lábujjhegyen érinti a valódi életet. A vígjáték, a komédia csak akkor igazán az

ha természetes közegben, testközleiben, konkrét világban játszódik. Ha gyökereit kutatjuk, a református iskolajátékokig, a vásári komédiáig és Illyés Gyula újabb népi komédiáig juthatunk el. Sütő ezt a vonalat folytatja vidám siratójában. Világa egyszerre vaskos és költői, földhözragadt és szárnyaló, e kettősség szét nem választható szintézise.

— Mit jelent a rendezőnek kortárs író művét színpadra állítani?

— A színház őszinte szándéka, hogy szorosabban igyekezzik fűzni kapcsolatát a kortárs magyar drámairodalommal. Ennek első jele a múlt évadban Maróti Lajos: Egy válság története című drámája volt, most a Sütő-darabot mutatjuk be, a jövő évadban pedig a fiatal magyar író, Czákó Gábor új drámájának bemutatására készülünk. A kortársakkal való közös munka feltételezi a színpadra állítás folyamán a korrekciókat, módosításokat, állandó kapcsolatot, konzultációt. Így történt ez Sütő Andrásal is. Darabjának ez már az ötödik, öntörvényű variációja.

Sütő András komédiáját március 10-én, pénteken este 7 órakor mutatják be a Szegedi Kisszínházban. A főszerepeket Paláncz Ferenc (később Mentés Józseffel felváltva), ifj. Újváry László és Vajda Mária alakítja. Díszlet- és jelmeztervező Gyarmathy Ágnes, zenéjét szerezte Selmecci György. A szegedi premieren valószínűleg köszönhetjük a darab szerzőjét is, aki Romániában él.

T. L.

Amatőr filmesek találkozója

Székesfehérvárott találkoznak április 6-9. között a legjobb hazai amatőr filmek: Fejér megye székhelyén a megyei művelődési központ ad ugyanis otthont ebben az évben az országos amatőr-film-fesztiválnak. A négy napig tartó rendezvény sorozaton fekete-fehér, illetve színes technikával készített filmeket mutatnak be. A fesztivállal egyidőben érdekes kiállítás is nyílik, megrendezik a fesztiválra beküldött filmek plakátjainak a tárlatát. A kiállítást az teszi majd érdekessé, hogy a plakátokat nem hivatásos szakemberek, hanem maguk a film alkotói tervezik és készítik el.

Szélsőséges február

A napsütéses órák száma mindössze 47 volt

A tél utolsó hónapja rendkívül változékony időjárás jellemezte: kemény fagy, közlekedési gondokat okozó hófúvások és április elejének megfelelő enyhesség váltogatták egymást.

A hónap első napjainak mérsékelt enyhe időjárása után 7-én ismét visszatért a tél s elsősorban az ország déli-délkeleti területein kiadós havazások léptek fel. Ezt követően 11-14-e között átmeneti erős enyhülés köszöntött be, s az enyhesség országos esők csakhamar eloltva a hótakarót. Az idei tél legkeményebb rohamára a 17-19-i közötti országos havazások után került sor. A viharos széllel hulló bőséges hó elsősorban a Dunántúlon jelentős hóakadályokat emelt az utakon, s 20-ra a Dunántúli délnyugati területein 20-40 cm-es, másutt 8-20 cm-es összefüggő hótakaró alakult ki. A nyugalomba jutott hideg levegőben a hótakaróval vastagon borított felszínre fölért szélsőséges lehűlések jöttek létre, így 21-én hajnalban a Dunántúli déli felén —18, —24 C-fokos, az ország többi részén —15, —18 C-fokos fagyokat mértek, ami ezen a napon országos hidegrekordot jelentett.

A zord téli időjárás sze-

rencsére csak rövid ideig tartott, az Atlanti-óceán felől nagy sebességgel közlekedő igen enyhe légtömegek már 24-én elérték hazánkat. Hamarosan az ellenkező időjárású végtelen tapasztalhatuk: 26-án már országsszerte 12-19 C-fokos felmelegedéseket regisztráltak. A legszélsőséges hőmérsékletváltozás a Dunántúli délnyugati részén lépett fel, ahol 21-én hajnalban még —24 C-fokon, 26-án délután már 19 C-fokon állott a hőmérő higanyszála, 5 nap alatt tehát 43 fokos felmelegedés következett be, ami példátlan időjárású szélsőségi! A szélsőséges hőmérsékletváltozások meg lehetőséget nyújtottak, s az ország túlnyomó részén néhány tized fokkal a meleg javára billent a mérleg.

A hónap csapadékellátottsága a normális szint körül alakult, az ország délnyugati és keleti területein mérsékelt csapadékfólság, másutt enyhe csapadékhiány mutatkozott. A hónap során kétszer kialakuló, de el is olvadó hótakaró a talaj felső rétegeinek már kellő vízutánpótlást adott, de a mélyebb talajrétegek még február végére is eléggé szárazak maradtak. Így például a Dél-

Táncolnak még az orvostanhallgatók

Próbaruhában

Orvosbál, gyógyszerészbál, gölyöbál — a nyitótáncot mindig ők járták; alkalmanként fellépnek a különféle intézményi kulturális esteken; néha vidéken, ha hívják őket. Ma, szerdán Zentára utaztak, naponi ünnepségen szerepelnek. Április elején Szarvason rendezik az országos egyetemi és főiskolai folklór-fesztivált, a zentai vendégeskedés után arra készülnek.

A Szegedi Orvostudományi Egyetem néptáncosportjáról van szó, szép hagyományokkal és folytonos gondokkal megáldott-megvert, leikes kis csapatról. Mostanában rendszeresen próbálnak, gazdálkodva az idejükkel meg a pénzüikkel. Először az idő-

ről: nincs még egy felsőoktatási intézmény Szegeden, melynek hallgatói annyit panaszkodnának a túlterhelésre-időhiányra, mint az orvosegyetemisták. Való igaz, háromszor annyi órájuk van, mint például a jogászoknak, de az is tény, hogy néhányuknak ugyanúgy jut idő, energia a tanuláson kívüli művelődésre, mint mondjuk egyes bölcsészeknek. Ők mondják: nem annyira az idővel, inkább az érdeklődéssel, meg az egyetemi kulturális szervezéssel van baj. A néptáncosok pél-

dául — az intézmény legéletképesebb kulturális csoportja — mindössze két próbát hagytak ki a vizsgaidőszakban, többen közülük visszautaztak vidéki gyakorlóról, ne „álljanak” miattuk a többiek. Nem a fellépések miatt csinálják (min-hogy az egyetemi kultúrost csak ritkán látják, nincs is, aki szervezze számukra a szereplési alkalmakat), hanem a táncmozgásért, azért a műveltséganyagért, amit a tánc, a zene mellé itt szerezhetnek, meg hogy legyen némi tapasztalatuk: mi van az életben — a szakmán kívül? Nyugodtan mondhatjuk; ők így is, így jobban készülnek jövőre hivatásukra.

Persze, van aki segít nekik. Kapnak évi húszezer forintot, ebből fizetik a próbatérem bérét a vasutas művelődési háznak; a táncoktatót, meg a zenészeket (Nagy Albert, az EDOZS együttes művészeti vezetője vállalta néhány éve a táncos hallgatók szakszerű irányítását, a zenekarban is EDOZS-tagok muzsikálnak, mert csak egyetlenegy orvostanhallgató találtatott, aki „elbír” a hangszerrel). Ruhára egyáltalán nem (a fellépésekre az EDOZS-tól kapják a drága kosztümöket, köszönömért), „csizmapatkolásra” néha futja abból, ami ezután a húszezerebből megmarad. A gazdasági hivatal mellett Szilágyi Margit, a dékáni hivatal vezetője istopolja kitartóan a csoportot, ha végképp nem tud hathatósabb segítséget, legalább

olt van minden megmozdulásukon. KISZ, kulturális bizottság? Egy alkalommal táncházat rendeztek az egyetem klubjában, megfizetették velük a tagsági díjat... A köreiből választott vezetőről, a negyedéves Avramov Katalinról mondják: kétszer annyi ideje megy arra, hogy intézze a csoport apró-cseprő ügyeit, mint amennyi időt „eltáncol”. Ha már olyan kevesen vannak ezen az egyetemen, akiknek a tanuláson kívüli értelmes foglalatosságokra, kulturálódásra is futja, talán nem lenne túl nehéz legalább rájuk jobban figyelni.

S. E.

Halászat

Vizre szállt a már teljesen jegmentes tavon a balatoni halászflootta. A keszthelyi, a fonyódi, a balatonszemesi, a siófoki és a tihanyi brigád gondosan előkészített hajókkal, hálókkal kezdte meg a tavaszi halászatot.

Dr. Péczely György egyetemi tanár